

Sygn. akt I C 45/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 czerwca 2017 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Katarzyna Powalska

Protokolant : sekr. Joanna Wołczyńska - Kalus

po rozpoznaniu w dniu 6 czerwca 2017 roku w Sieradzu

na rozprawie

sprawy z powództwa P. W.

przeciwko Skarbowi Państwa – Prezesowi Sądu Okręgowego w K.

o zadośćuczynienie

1. oddała powództwo;
2. oddała wniosek pozwanego o zasądzenie kosztów procesu.

Sygn. akt I C 45/17

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 17 sierpnia 2016 r. (data wpływu) pełnomocnik powoda P. W. wniósł o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa- Prezesa Sądu Okręgowego w K. na rzecz powoda kwoty 180.000 złotych wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu tytułem zadośćuczynienia oraz o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwu argumentował, że zadośćuczynienie wynika z faktu naruszenia dóbr osobistych powoda związanego z bezczynnością Sądu Okręgowego w K. w sprawie o sygnaturze akt I C 326/03. Podkreślał, iż naruszenia dóbr osobistych nie upatruje w samej niewątpliwej i niezawinionej przewlekłości postępowania, ale w jej skutkach, bowiem przedmiotowe postępowanie charakteryzujące się brakiem należytej staranności procesowej wypełniło przesłanki bezprawności przewidzianej w art. 417 k.c., naruszając tym samym szereg dóbr osobistych powoda i wymienił poczucie krzywdy, niepewność, poczucie zagrożenia, naruszenie jego prawa własności, utratę zaufania do tego, że żyje w państwie prawa, utratę poczucia bezpieczeństwa, utratę poczucia bezpieczeństwa wynikającego z posiadania prawa własności nieruchomości przez okres ponad dziesięcioletni i następnie odebrania mu tej własności. Jako podstawę prawną roszczenia wskazywał przepis art. 24 k.c., art. 417 k.c. i art. 448 k.c.

W odpowiedzi na pozew Prokuratoria Generalna Rzeczypospolitej Polskiej wniosła w imieniu Skarbu Państwa reprezentowanego przez Prezesa Sądu Okręgowego w K. o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na rzecz Skarbu Państwa-Prokuratorii Generalnej kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu swego pisma strona pozwana podniosła, że w jej ocenie powództwo nie jest zasadne z uwagi na brak ziszczenia się przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa i w związku z tym winno ulec oddaleniu. W przekonaniu strony pozwanej, żądanie powoda oparte na konstrukcji naruszenia dóbr osobistych

ewidentnie jawi się jako pozbawione waloru zasadności albowiem prawo do rozpoznania sprawy bez zbędnej zwłoki nie stanowi dobra osobistego w myśl art. 23 k.c. Również twierdzenia powoda dotyczące naruszenia dóbr osobistych w związku z domniemaną utratą zaufania do państwa nie znajdują uzasadnienia w świetle przesłanej w art. 23 i 24 k.c. Zaufanie do instytucji stanowiącej emanację dobra wspólnego wszystkich obywateli nie jest dobrem osobistym. Niezależnie od powyższego powód powołując się na kwestię zaufania do państwa zapomniał dodać, iż wydawane w sprawie rozstrzygnięcia Sądu były bezpośrednią konsekwencją działań powoda, który wprowadził Sąd w błąd powołując się na okoliczności, które w istocie nie miały miejsca. W związku z tym powoływanie się przez powoda na utratę zaufania do państwa, w sytuacji, gdy to jego niełojalne działania względem instytucji państwa polegające na wprowadzeniu sądu w błąd doprowadziły do wydania wyroku zaocznego, ocenić należy jako poważne nadużycie. Strona pozwana podniosła, że zupełnie niewiarygodne są twierdzenia powoda, że w związku z uchynieniem wyroku zaocznego doznał on krzywdy związanej z utratą nieruchomości posiadanej przez ponad dziesięć lat. Odwołując się w tym względzie do ustalonej przez Sąd Okręgowy w K. pozorności podejmowanych przez powoda czynności procesowych, które doprowadziły do wydania wyroku zaocznego, podkreślić należy, że przeprowadzone przez Sąd postępowanie dowodowe wykazało, iż powód nigdy nie posiadał przedmiotowej nieruchomości, gdyż faktycznie władali nią P. S. i B. S.. Pozwany zakwestionował również żądanie powoda nie tylko co do zasady, ale nadto co do wysokości. W jego ocenie brak jest jakiegokolwiek dającego się uzasadnić powiązania pomiędzy wysokością dochodzonej przez powoda kwoty a domniemaną krzywdą. Powód nie uznał za stosowane wykazać, nawet w przybliżeniu, jak tę kwotę wyliczył. W ocenie strony pozwanej wywiedzione powództwo nie zasługuje na uwzględnienie z uwagi na jego całkowitą bezzasadność.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

W 1998 r. B. S. otrzymała od rodziców działkę niezabudowaną położoną w K. przy ul. (...) o powierzchni 0,1145 ha, dla której Sąd Rejonowy w Kaliszu VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą (...). W 2001 r. przedmiotowa nieruchomość została objęta współwłasnością majątkową małżeńską B. S. i P. S.. W dniu 12 marca 2003 r. powód wraz z małżonką K. W. wniósł do Sądu Okręgowego w Kaliszu powództwo przeciwko małżonkom P. i B. S., żądając zobowiązania pozwanych do złożenia oświadczenia woli, iż przenoszą oni na powodów własność zabudowanej nieruchomości o powierzchni 0,1145 ha położonej w K. przy ulicy (...), dla której Sąd Rejonowy w Kaliszu prowadzi księgę wieczystą nr KW (...). W dniu 25 marca 2003 r. po przeprowadzeniu rozprawy, o terminie której pozwany był powiadomiony, a w toku której pozwana B. S. oświadczyła, że uznaje powództwo oraz że jej mąż wie o sprawie, nie chciał przybyć do Sądu ale się z nią zgadza, Sąd Okręgowy w Kaliszu w sprawie o sygn. akt I C 326/03 wydał wyrok, mocą którego zobowiązał pozwanych B. S. i P. S. do złożenia oświadczenia woli, iż przenoszą oni na powodów K. W. i P. W. własność zabudowanej nieruchomości o powierzchni 0,1145 ha położonej w K. przy ulicy (...), dla której Sąd Rejonowy w Kaliszu prowadzi księgę wieczystą nr Kw (...), na co powodowie wyrażają zgodę. Nadto Sąd zasądził od pozwanych na rzecz powodów 7.035 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania i zastępstwa procesowego oraz nadał wyrokowi w pkt. 1 rygor natychmiastowej wykonalności. Zarządzeniem z dnia 23 kwietnia 2003 r. stwierdzono prawomocność powyższego wyroku. Na podstawie tego orzeczenia powodowie K. W. i P. W. zostali ujawnieni jako właściciele w księdze wieczystej (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Kaliszu VI Wydział Ksiąg Wieczystych. W dniu 06 września 2012 r. przed notariuszem P. W. i K. W. dokonali podziału majątku wspólnego, na skutek którego P. W. stał się jedynym właścicielem nieruchomości położonej w K. przy ul. (...), (dowód: protokół rozprawy z dnia 25 marca 2003 r. Sądu Okręgowego w Kaliszu w sprawie I C 326/03 k. 21 akt I C 326/03 Sądu Okręgowego w Kaliszu, wyrok Sądu Okręgowego w Kaliszu z dnia 25 marca 2003 r. w sprawie I C 326/03 k. 23 akt I C 326/03 Sądu Okręgowego w Kaliszu, zeznania świadka A. K.- protokół rozprawy w sprawie I C 326/03 z dnia 10 kwietnia 2014 r. 00:12:51-00:21:44 w zw. z k. 409-409v akt sprawy I C 326/03, zeznania świadka P. K.- protokół rozprawy w sprawie I C 326/03 z dnia 10 kwietnia 2014 r. 00:21:44-00:30:25 w zw. z k. 409-410 akt sprawy I C 326/03, zeznania świadka T. W.- protokół rozprawy w sprawie I C 326/03 z dnia 13 listopada 2014 r. 00:02:31-00:13:08 w zw. z k. 476 akt sprawy I C 326/03, transkrypcja ustnego uzasadnienia wyroku w sprawie I C 326/03 k. 39-41, częściowo zeznania powoda-protokół rozprawy z dnia 06 czerwca 2017 r. 00:10:00-00:45:22 w zw. z k. 59v-60).

W dniu 22 kwietnia 2013 r. pozwany złożył w Sądzie Okręgowym w Kaliszu wniosek o udostępnienie mu do wglądu akt sprawy o sygn. akt II C 326/03 zakończonej wyrokiem Sądu Okręgowego w z dnia 25 marca 2003 r. Zarządzeniem Sędziego Sądu Okręgowego w Kaliszu z dnia 12 lipca 2013 r. w sprawie I C 326/03 uchylono zarządzenie sędziego z dnia 23 kwietnia 2003 r. o stwierdzeniu prawomocności wyroku z dnia 25 marca 2003 r. i nakazano doręczyć odpisy wyroku jako zaocznego pełnomocnikowi powodów oraz pozwanemu P. S. z pouczeniem o sprzeciwie. Odpis wyroku zaocznego został pozwanemu P. S. doręczony w dniu 29 lipca 2013 r. W dniu 05 sierpnia 2013 r. pełnomocnik pozwanego wniósł sprzeciw, w którym domagał się o uchylenia zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu z dnia 25 marca 2003 r. sygn. akt I C 326/03 i oddalenia powództwa w całości zasądzenia od powodów solidarnie na rzecz pozwanego kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Nadto pełnomocnik pozwanego wniósł o zabezpieczenie powództwa poprzez wydanie postanowienia o wpisie w dziale III księgi wieczystej (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Kaliszu VI Wydział Ksiąg Wieczystych ostrzeżenia o toczącym się na skutek niniejszej skargi postępowaniu. W dniu 06 sierpnia 2013 r. Przewodniczący I Wydziału Cywilnego Sądu Okręgowego w Kaliszu wydał zarządzenie, mocą którego stwierdził prawomocność postanowienia z dnia 17 lipca 2013 r. o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania w sprawie I C 326/03 i oddaleniu wniosku o zabezpieczenie (dowód: zarządzenie SSO w K. z dnia 12 lipca 2013 r. k. 28, pismo pełnomocnika pozwanego z dnia 05 sierpnia 2013 r. k. 32, zarządzenie k. 53).

Postanowieniem z dnia 12 sierpnia 2013 r. w sprawie I C 326/03 Sąd Okręgowy w Kaliszu w sprawie z powództwa K. W. i P. W. przeciwko B. S. i P. S. o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli w przedmiocie wniosku pozwanego o udzielenie zabezpieczenia postanowił udzielić pozwanemu P. S. zabezpieczenia jego roszczeń wynikających ze sprzeciwu od wyroku zaocznego z dnia 25 marca 2003 r. wydanego w sprawie I C 326/03 poprzez wpisanie w dziale III prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Kaliszu księgi wieczystej nr Kw (...) ostrzeżenia, że do sprawy I C 326/03 Sądu Okręgowego w Kaliszu, wpłynął sprzeciw od wyroku zaocznego na podstawie, którego dokonano wpisów w tej księdze, (dowód: postanowienie SO w Kaliszu w sprawie I C 326/03 k. 54).

Wyrokiem z dnia 04 grudnia 2014 r. Sąd Okręgowy w Kaliszu w sprawie o sygn. akt I C 326/03 z powództwa K. W., P. W. przeciwko B. S., P. S. o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli wyrok zaoczny z dnia 25 marca 2003 r. wydany w sprawie I C 326/03 uchylił w całości, powództwo oddalił oraz zasądził od pozwanych B. S. i P. S. na rzecz powodów K. W. i P. W. 18.469 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania i zastępstwa procesowego, (dowód: wyrok SO w Kaliszu z dnia 04 grudnia 2014 r. w sprawie I C 326/03 k. 491).

Postanowieniem z dnia 19 lutego 2015 r. w sprawie I ACz 203/15 Sąd Apelacyjny w Łodzi z powództwa K. W. i P. W. przeciwko B. S. i P. S. o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli na skutek zażalenia pozwanych od postanowienia zawartego w punkcie III (koszty postępowania) wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu z dnia 04 grudnia 2014 r. sygn. akt I C 326/03 postanowił uchylić zaskarżone postanowienie i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Kaliszu pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego. Postanowieniem z dnia 21 maja 2015 r. w sprawie IC 326/03 Sąd Okręgowy w Kaliszu z powództwa K. W. i P. W. przeciwko B. S. i P. S. o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli kosztami postępowania obciążył strony w zakresie przez nie poniesionymi, (dowód: postanowienie SA w Łodzi w sprawie I ACz 203/15 z dnia 19 lutego 2015 r. k. 519, postanowienie SO w Kaliszu z dnia 21 maja 2015 r. w sprawie I C 326/03 k. 543).

W uzasadnieniu wydanego w sprawie wyroku Sąd Okręgowy w Kaliszu podniósł, iż celem zainicjowanego w 2003 roku postępowania przez K. W. i P. W. było to, że „P. S. posiadał długi i rodzina obawiała się egzekucji z posiadanej przez siebie nieruchomości. Po to wymyślono roszczenie o przeniesienie własności nieruchomości na rzecz powodów, aby uchronić od egzekucji i uchronić od ewentualnej sploty udzielonych pożyczek pozwanym przez powodów”. Sąd przyjął, że to małżonkowie W. pożyczali pieniądze małżonkom S., a P. W. i jego zona nie byli w posiadaniu nieruchomości. Transkrypcja ustnego uzasadnienia k.500 – 501 akt IC326/03).

P. W. nie wniósł apelacji od tego orzeczenia (bezsporne).

Obecnie powód utrzymuje się z prowadzenia działalności gospodarczej w przedmiocie wynajmu dźwigu. W roku 2013 uległ wypadkowi, osiąga dochód na poziomie około 200 złotych miesięcznie i ma na utrzymaniu dwoje dzieci (dowód: zeznania powoda 00:10:00 – 00:45:22, k. 59 verte – 60).

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił jako bezsporny w oparciu o powołane dokumenty, którym w pełni dał wiarę , nie były zresztą kwestionowane przez strony. Sąd nie dał wiary powodowi w zakresie w jakim twierdził, że wskutek postępowania Sądu Okręgowego w Kaliszu doszło do naruszenia jego dóbr osobistych, a mianowicie że został pozbawiony nieruchomości, że nie zaskarżył wyroku ze względu na ogromne koszty z tym związane.

Sąd Okręgowy zważył :

Powództwo jest bezzasadne.

W przedmiotowej sprawie P. W. dochodził zadośćuczynienia w ramach ochrony dóbr osobistych, którymi jego zdaniem są: poczucie krzywdy, niepewność, poczucie zagrożenia, naruszenie jego prawa własności, utratę zaufania do tego, że żyje w państwie prawa, utratę poczucia bezpieczeństwa, utratę poczucia bezpieczeństwa wynikającego z posiadania prawa własności nieruchomości, naruszonych wskutek zachowania Sądu Okręgowego w Kaliszu.

Zgodnie z art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 zd. 3 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny.

Przy wyjaśnianiu istoty dobra osobistego jak i jego naruszenia należy, zdaniem sądu, posługiwać się kryterium obiektywnym, odwołującym się do przyjętych w społeczeństwie ocen. Przepis art. 23 k.c. stanowi, że do dóbr osobistych człowieka zalicza się w szczególności: zdrowie, wolność, cześć, swobodę sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnicę korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukową, artystyczną, wynalazczą i racjonalizatorską. Jednakże katalog dóbr osobistych określonych w art. 23 k.c. ma charakter otwarty. Judykatura i doktryna ciągle odkrywają nowe postaci dóbr osobistych np. kult pamięci po zmarłej osobie bliskiej, sfera życia prywatnego, prawo do korzystania z nieskażonego środowiska, cisza domowa. Brak jest ostrych granic pomiędzy poszczególnymi dobrami. Występują przy tym wątpliwości dotyczące relacji między poszczególnymi dobrami osobistymi wymienionymi w art. 23 k.c. oraz pomiędzy nimi, a tymi nowymi. Precyzyjne ustalenie listy dóbr osobistych nie jest w tej sytuacji możliwe (por. M. Pazdan (w): System Prawa Prywatnego, t. 1, Warszawa 2007, s. 1118 -1119, s. 1141 -1149).

Według powszechnie panującego przekonania dobra osobiste są jednakże wartościami niemajątkowymi związanymi z istnieniem i funkcjonowaniem podmiotów prawnych, w przypadku osób fizycznych związanych z osobowością człowieka i obejmujących fizyczną i psychiczną integralność człowieka, jego indywidualność, godność i pozycję w społeczeństwie, co stanowi przesłankę samorealizacji osoby ludzkiej (por. M. Pazdan (w): System Prawa Prywatnego, t. 1, Warszawa 2007, s. 1117). Rola tych dóbr w społeczeństwie nieustannie wzrasta. Towarzyszy temu jednocześnie wzmocnienie ochrony prawnej dóbr osobistych (por. M. Pyziak –Szafnicka (w): System Prawa Prywatnego, t. 1, Warszawa 2007, s. 717, s. 719).

Przesłankami udzielenia ochrony w zakresie naruszenia dóbr osobistych jest po pierwsze istnienie dobra osobistego, po drugie zagrożenie lub naruszenie tego dobra, a po trzecie bezprawność zagrożenia lub naruszenia. Ciężar udowodnienia dwóch pierwszych przesłanek spoczywa na powodzie, natomiast bezprawność działania pozwanego jest objęta domniemaniem ustawowym, co przerzuca ciężar dowodowy na tę stronę postępowania (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 14 czerwca 2016 r., I ACa 1774/15, Legalis numer 1473226).

W przedmiotowej sprawie P. W. domagając się ochrony w ramach postępowania o naruszenie dóbr osobistych wywodził pierwotnie w pozwie, że jego dobrami osobistymi podlegającymi ochronie są „poczucie krzywdy, niepewność, poczucie zagrożenia, naruszenie jego prawa własności, utrata zaufania do tego, że żyje w państwie prawa, utrata poczucia bezpieczeństwa wynikającego z posiadania prawa własności i odebrania mu tej własności”.

Z całą pewnością nie są to dobra wymienione w treści cytowanego na wstępie art. 23 k.c., Są to bowiem stany subiektywnych odczuć powoda, nie kwalifikujących się jako wartość niemajątkowa związana ściśle z osobowościowym funkcjonowaniem człowieka. Choćby poczucie krzywdy jest raczej skutkiem określonego zachowania godzącego w dobro prawnie chronione. Podobnie należy definiować pozostałe stany i odczucia przywoływane w uzasadnieniu pozwu. Zatem aby skutecznie dochodzić ochrony strona powodowa winna przedstawić sądowi kategorię dobra osobistego, zasługującego na taką ochronę. W toku rozprawy pełnomocnik powoda podkreślał zaś, iż nie chodzi o skutki jakie zaistniały w sferze prawnej P. W. ale o zawinioną bezczynność Sądu Okręgowego w Kaliszu, który nie zarządził doręczenia odpisu wyroku zaocznego z dnia 25 marca 2003 roku w sprawie IC 326/03, skutkiem czego doszło do bezczynności w sprawie i przewlekłości aż do 2013 roku. Jednakże sam powód w swoich zeznaniach kładł z kolei zdecydowany nacisk na skutki całej sytuacji, twierdząc, że stracił zaufanie do organów wymiaru sprawiedliwości, bo zarówno on jak i jego dzieci pozostawali w uzasadnionym wydaniem wyroku przekonaniu przez okres 10 lat, że są właścicielami nieruchomości, po czym Sąd Okręgowy uchylił wyrok zaoczny i oddalił powództwo. Oznaczało to, że pozbawił powoda prawa własności nieruchomości, którą ten nabył na wyłączną własność wskutek dokonanego w 2013 roku podziału majątku wspólnego ze swoją żoną K. W.. Jeśli chodzi zatem o ocenę przebiegu i ostatecznie zaistniałego skutku postępowania pozwanego w sprawie I C 326/03 w kontekście naruszenia dóbr osobistych, to należy wskazać na dwa aspekty. Po pierwsze utrwalone już orzecznictwo, z którym sąd orzekający w tej sprawie, w pełni zgadza się, przyjmuje, iż czynności organów wymiaru sprawiedliwości związane z wypełnianiem ich ustawowych obowiązków nie mają charakteru działań niezgodnych z prawem w rozumieniu art. 24 k.c. i jako takie nie mogą naruszać dóbr osób fizycznych. Nawet w sytuacji, w której organ prowadzący postępowanie sądowe wydał błędne orzeczenie nie sposób kwalifikować jego działań jako bezprawnych (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi, cytowanego wyżej). Tym samym nawet jeśli doszło do naruszenia przepisów procedury cywilnej, w tym przypadku poprzez zaniechanie doręczenia odpisu wyroku zaocznego P. S., to nie jest to równoznaczne z naruszeniem dóbr osobistych powoda. Podobnie jeśli doszło do wydania wyroku, na mocy którego powód utracił prawo własności nieruchomości, wcześniej mu przyznane. Ustawodawca przewidział bowiem inne środki ochrony prawnej dla osoby dotkniętej błędami proceduralnymi, w tym błędnym rozstrzygnięciem sądowym, przewidując gwarancję środków zaskarżenia, umożliwiającą zweryfikowanie kwestionowanego rozstrzygnięcia. Tymczasem P. W. świadomie zdecydował o zaniechaniu wniesienia apelacji od wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu z dnia 4 grudnia 2014 r. Nie są bowiem wiarygodne powody, jakie wskazał dla takiej decyzji w postaci ogromnych kosztów związanych z apelacją, choćby dlatego, że powszechnie wiadomo o instytucji zwolnienia od kosztów sądowych, zwłaszcza jeśli powód, jak twierdzi, korzystał z porady prawnika w tej mierze. Skoro tak, to należy przyjąć, iż powód zgodził się z ostatecznym rozstrzygnięciem, które jedynie dla potrzeb tej sprawy wskazuje jako naruszające jego dobra osobiste. Nie bez znaczenia jest w tym kontekście także okoliczność przywołana przez Sąd Okręgowy w Kaliszu w uzasadnieniu wyroku z dnia 4 grudnia 2014 r., wskazująca na to, że całe postępowanie zainicjowane w sprawie I C 326/03 przez P. W. i jego żonę miało służyć udaremnieniu egzekucji w rodzinie, a wyrok jaki zapadł w dniu 25 marca 2003 r. był oparty na nieprawdziwych okolicznościach, podanych właśnie przez powoda, bo P. W. i jego żona nigdy nie byli posiadaczami spornej nieruchomości. Przy ocenie naruszenia dobra osobistego, należy posługiwać się kryteriami obiektywnymi (A. Szpunar w glosie do wyroku SN z dn. 25.04.1989 r., OSP 1990/9/330 – t.1), co podniesiono na wstępie tych rozważań. Należy mieć na uwadze obok odczuć osoby żądającej ochrony prawnej obiektywny odbiór. Ten odbiór jest zaś taki, że powód inicjuje pozorny proces aby uniknąć skutków egzekucji w rodzinie, a następnie kiedy sąd dochodząc do istoty rzeczy odmawia ochrony, zarzuca naruszenie jego dóbr osobistych.

Drugą płaszczyzną oceny jest uznanie czy kategorię dobra osobistego stanowi prawo do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Jeśli przyjąć bowiem, że powód wskazując na naruszenie dóbr osobistych opiera swoje założenie wyłącznie na zaistnieniu bezczynności Sądu Okręgowego w Kaliszu w sprawie I C 326/03, polegającego na zaniechaniu doręczenia odpisu wyroku zaocznego P. S. (co wyraźnie akcentował pełnomocnik powoda na rozprawie), to trzeba wskazać, że słusznie podnosi pozwany, iż nie jest to kategoria dobra osobistego podlegającego ochronie.

Należy w tym miejscu przywołać pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 maja 2010 r., II CSK 640/09 oraz z dnia 24 września 2015 r., V CSK 741/14 (biuletyn S.N. 2015/12/13), zgodnie z którym prawo do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie nie jest dobrem osobistym i powyższe stwierdzenie odnieść należy do postępowania

przewidzianego ustawą o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki. Tym niemniej zbyt długie oczekiwanie może prowadzić do naruszenia dobra osobistego określonego w art. 23 k.c. Tylko zatem jeśli taka przewlekłość ma negatywny wpływ na dobra osobiste wynikające z treści art. 23 k.c. podlega ocenie w kategoriach naruszenia dóbr osobistych. Okoliczności tego wzajemnego wpływu w przedmiotowej sprawie powód jednak nie wykazał. Powoływał się na utratę zaufania do organów wymiaru sprawiedliwości, do państwa. W tej mierze sąd rozpoznający przedmiotową sprawę w pełni akceptuje stanowisko prezentowane przez pozwaną Skarb Państwa, zgodnie z którym za dobro osobiste jednostki może być uznane tylko takie dobro, które jest nierozdzielnie związane z jednostką ludzką, stanowi ono wartości, mające bezwzględny charakter, które towarzyszą człowiekowi przez całe życie, niezależnie od sytuacji, w jakiej się znajduje w danej chwili. Dlatego trzeba zgodzić się z twierdzeniem, że prawo do rzetelnego procesu sądowego, będące elementem prawa do sądu, przewidzianego w art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z 4 listopada 1950 r. i art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, nie można zaliczać do kategorii dóbr osobistych objętych art. 23 k.c.

W kontekście zatem roszczeń dochodzonych przez powoda niniejszym pozwem, sąd nie znalazł podstaw do uznania aby doszło do naruszenia któregokolwiek z dóbr osobistych objętych normą art. 23 k.c., a nadto aby powód zdołał wykreować wartość niematerialną w znaczeniu dobra osobistego, definiowaną wyżej, zasługującą na ochronę. Ponadto w świetle powyższego wyводу brak także możliwości co do uznania zaniechania organów wymiaru sprawiedliwości w kategoriach naruszenia dóbr osobistych.

Z tych powodów powództwo podlegało oddaleniu.

Nie budzi wątpliwości w przedmiotowej sprawie, że wobec przegrania sprawy przez powoda w zakresie kosztów procesu zastosowanie znajduje zasada odpowiedzialności za wynik sprawy, co oznacza obciążenie strony przegranej wszystkimi kosztami poniesionymi w sprawie (art. 98 § 1 k.p.c.).

Pozwany poniósł w tym postępowaniu jedynie koszty zastępstwa prawnego, którymi nie obciążono powoda, stosując normę art. 102 k.p.c. Treść tego przepisu stanowi zaś, że w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegranej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Zgodnie z utrwaloną już linią orzecznictwa Sądu Najwyższego pojęcie „wypadku szczególnie uzasadnionego” oznacza sytuacje procesowe odbiegające od normy, zawierające w sobie elementy społecznie uzasadnionego pokrzywdzenia i naruszające poczucie sprawiedliwości (por. postanowienie S.N. z dnia 11 sierpnia 2011r. I CZ 52/11, LEX nr 1084690). Dla oceny istnienia przesłanek zastosowania normy art. 102 k.p.c istotne jest uwzględnienie całokształtu okoliczności sprawy. Chodzi tu nie tylko o okoliczności związane z przebiegiem procesu ale również pozostające poza jego obszarem czyli dotyczące stanu majątkowego stron, ich sytuacji życiowej. Te właśnie okoliczności należy zestawiać z płaszczyzną zasad współżycia społecznego. Przy tym ocena sądu, czy zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony, o którym mowa w art. 102 k.p.c. ma charakter dyskrecjonalny, oparty na swobodnym uznaniu sądu, kształtowanym własnym przekonaniem oraz oceną okoliczności sprawy.

W przedmiotowym stanie faktycznym niesporne jest, że powód był stroną procesu, który trwał od 11 lat, a w trakcie którego doszło do pewnych nieprawidłowości proceduralnych związanych z wydaniem wyroku zaocznego, w związku z czym czuje się rozgoryczony. Ocena w tym względzie dla potrzeb procesu sądowego musi mieć charakter zobiektywizowany, ale nie wyłącza to subiektywnego przekonania o potrzebie wszczęcia procesu, przy czym postępowanie o ochronę dóbr osobistych nie należy do spraw prostych. Mimo reprezentowania przez profesjonalnego pełnomocnika powód nie zdołał jednak wykazać prawdziwości tych okoliczności, które wskazywał jako podstawy pozwu, co nie wyklucza jego subiektywnego przekonania o potrzebie wytoczenia niniejszej sprawy. W sprawie miały miejsce zaledwie dwie rozprawy, a postępowanie dowodowe inicjowane przez powoda nie zmierzało do przewleknięcia procesu. P. W. utrzymuje się obecnie z pracy dorywczej i ma na utrzymaniu dwoje dorosłych dzieci.

Dlatego skoro ustalenie czy w sprawie zachodzi stanowiąca podstawę zastosowania art. 102 przesłanka w postaci szczególnie uzasadnionego wypadku, zależy od swobodnej oceny sądu, należało w powyższy sposób dokonać oceny,

przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności wskazanych wyżej mających wpływ na taką decyzję (por. postanowienie S.N. z dnia 23 marca 2011r. , V CZ 8/11, Lex nr 848178).